

IX. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1913¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Kirjaston hallituksen ovat vuonna 1913 kuten edellisinäkin vuosina muodostaneet vakinaiset jäsenet ylitirehtööri Richard Sievers puheenjohtajana, professori J. N. Reuter varapuheenjohtajana ja lehtori Hugo Bergroth sekä varajäsenet filosofiantohtori Albin Lönnbeck, professori Kustavi Grotenfelt ja professori Yrjö Hirn.

Tammikuun 22 päivänä oli kulunut 25 vuotta siitä kuin ylitirehtööri Sievers ensi kertaa valittiin johtokunnan puheenjohtajaksi. Päivän merkityksen johdosta kävivät hänen luonaan kunnianosoituksella kirjaston hallitus ja henkilökunta.

Laitoksen henkilökuntaan nähden ovat seuraavat muutokset tapahtuneet: 16 p:nä tammikuuta nimitettiin ylimääräinen amanuenssi Hildur Allén vakinaiseksi amanuenssiksi pääkirjastoon ja filosofianmaisteri Thora Gripenberg vakinaiseksi amanuenssiksi Kallion haaraosastoon, myöhemmin pääkirjastoon, 9 p:nä lokakuuta nimitettiin ylimääräinen amanuenssi Aina Henriksson vakinaiseksi ja neiti Isabella Blåfield ylimääräiseksi amanuenssiksi Kallion haaraosastoon. 18 p:nä syyskuuta kuoli vakinainen amanuenssi Hanna Jakobson, joka yli 30 vuoden ajan oli työskennellyt kirjastossa, suorittaen tehtävänsä lämpimällä harrastuksella, viime ajat pääkirjaston ruotsalaisen lukusalin johtajana.

Tammikuun 21 p:nä vahvisti kaupunginvaltuusto ohjesäännöt kirjastonhoitajanapulaiselle.

Sitä verrattontaa nousua, mikä tapahtui kirjallainauksessa vuonna 1912 lainamaksujen poistamisen johdosta, seurasi vuonna 1913 luonnollinen taka-askel, jonka vaikutus kuitenkin jäi verrattain vähäiseksi. Taantumusta lainausliikkeessä heikensi tehokkaasti se seikka,

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1913.

että Kallion uuden kirjastotalon kauniit ja tilavat suojat ovat osotaneet yhä voimakkaampaa vetovoimaa yleisöön nähden.

Työskentelyä pääkirjastossa haittaa, kuten usein on esitetty, tilanahtaus sekä muut huoneistosta johtuvat epäkohdat. Pääkirjaston lisärakennuskysymyksen yhteydessä onkin kirjaston taholta asianomaisille jätetty tarkempi selonteko näistä epäsuhteista. Tämä kysymys samaten kuin kysymys uudesta rakennuksesta pääkirjastolle esitettäne lähimmässä tulevaisuudessa kaupunginvaltuuston harkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Tärkein muutos, mikä vuonna 1913 on kirjastossa tehty, on syksyn kuluessa suoritettu lukusaliolojen järjestely pääkirjastossa. Toisessa kirjastotalon yläkerran lukusaleista on yleisölle tarjolla huvilukemista sekä helppotajuista kirjallisuutta, kun taas toinen on järjestetty opintosaliksi, jossa on esillä tieto- ja hakemistokirjoja, ammattiaikakauslehtiä sekä muuta opintosaliin soveltuvaa kirjallisuutta (valtiopäiväasiakirjoja, kunnallisia julkaisuja y. m.) hyllyillä, joiden ääreen yleisöllä on vapaa pääsy. Lukusalissa käytettäväksi voidaan myöskin tilata tietokirjallisuutta lainausosastoilta. Lapsille on varattu lukutilaisuus lasten- ja nuorison lainausosastossa kirjastotalon alakerrassa, missä kerroksessa myöskin sanomalehtihuoneet sijaitsevat. Suuri käyttäjämäärä on kuitenkin pakoittanut rajoittamaan lasten lukusalin käyttämistä sikäli, että kirjoja ei anneta lapsille luettaviksi kirjastossa niinä aikoina päivästä, jolloin kotilainaus on suurin. Sekä opintosaliin että lasten ja nuorison osastoon on hankittu uudet huonekalut.

Kallion haaraosaston aikuisten lukusaliin on niinkään järjestetty pienempi tieto- ja hakemistokirjasto. Edelleen on mainittava, että pääkirjaston lasten ja nuorison osaston sekä kaikkien haaraosastojen aukioloaikaa on pitennetty, että Töölön haaraosasto on siirretty sille talossa n:o 69 Runebergkadun varrella vuokrattuun huoneistoon, joka on huomattavasti tilavampi ja hauskempi kuin haaraosaston entinen huoneisto, sekä että nyttemmin käytetään yksinomaan sähkövaloa pääkirjastorakennuksessa.

Pääkirjaston lainausosastot ovat vuonna 1913 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkänäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona, joulupäivänä ja sunnuntaisin suvella. Kaikkiaan oli lainauspäiviä 346 (349 v. 1912). Päivittäinen lainausaika on sekä aikuisten että lasten ja nuorison osastolla ollut arkipäivin klo 1—3 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Kallion haaraosastossa on lainausliike tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan tapahtunut samoina päivinä kuin pääkirjastossakin. Syyskuun 1—4 p:nä oli lainausliike kuitenkin sulettu maalaustöiden vuoksi lainaussalissa. Kesä—elokuussa oli lainaus-

osasto avoinna tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin, paitsi juhannuspäivänä (tiistai) sekä 19—31 p:nä elokuuta, jolloin osasto oli sulettu samasta syystä kuin syyskuun alussakin. Lainauspäivien lukumäärä oli 298 (307 v. 1912). Päivittäinen lainausaika on pitennetty kahdella tunnilla, ollen kirjasto auki paitsi klo 5—8 i. p. myöskin klo 12—2 i. p. arkipäivin sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Töölön ja Hermannin haaraosastoissa lainattiin kirjoja niinkään samoina päivinä kuin pääkirjastossakin tammi—toukokuun ja syys—joulukuun ajan. Kesäkuukausina ovat osastot olleet avoinna kuten ennen keskiviikkoisin ja lauantaisin sekä sitä paitsi myöskin maanantaisin, lukuunottamatta juhannusaattoa. Linausliike oli kuitenkin sulettu Töölön haaraosastossa 30 p:nä toukokuuta muuton vuoksi uuteen huoneistoon sekä Hermannin haaraosastossa keskiviikkona 13 ja lauantaina 16 p:nä elokuuta huoneiston korjaustöiden vuoksi. Lainauspäivien luku oli Töölön haaraosastossa 307 (298 v. 1912), Hermannin haaraosastossa 306 (298 v. 1912). Päivittäinen lainausaika on pitennetty yhdellä tunnilla, ja on se ollut arkipäivin klo 5—8 sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Pääkirjastosta lainattiin vuonna 1913 246,789 kirjaa (270,193 v. 1912), Kallion haaraosastosta 109,993 (86,056 v. 1912), Töölön haaraosastosta 23,708 (24,240 v. 1912), Hermannin haaraosastosta 14,073 (14,697 v. 1912). Yhteensä annettiin koko laitoksesta lainaksi 394,563 kirjaa (395,186 v. 1912). Kutakin lainauspäivää kohti lainattiin pääkirjastosta 713, Kallion haaraosastosta 369, Töölön haaraosastosta 77, Hermannin haaraosastosta 46, yhteensä 1,205 kirjaa; vastaavat luvut vuodelta 1912 ovat: 774, 280, 81, 49, 1,184. Pääkirjastosta lainattiin 51,168 nidosta tietokirjallisuutta sekä 97,453 nid. kertomuksia, yhteensä 148,621 nid. (60.22 %) aikuisille, 23,183 nid. tietokirjallisuutta sekä 74,985 nid. kertomuksia, yhteensä 98,168 nid. (39.78 %) lapsille ja nuorisolle; Kallion haaraosastosta 15,998 nid. tietokirjallisuutta ja 24,745 nid. kertomuksia, yhteensä 40,743 nid. (37.04 %) aikuisille sekä 16,208 nid. tietokirjallisuutta ja 53,042 nid. kertomuksia, yhteensä 69,250 nid. (62.96 %) lapsille ja nuorisolle; Töölön haaraosastosta 2,395 nid. tietokirjallisuutta ja 7,421 nid. kertomuksia, yhteensä 9,816 nid. (41.40 %) aikuisille sekä 2,471 nid. tietokirjallisuutta ja 11,421 nid. kertomuksia, yhteensä 13,892 nid. (58.60 %) lapsille ja nuorisolle; Hermannin haaraosastosta 1,512 nid. tietokirjallisuutta ja 2,234 nid. kertomuksia, yhteensä 3,746 nid. (26.62 %) aikuisille sekä 2,510 nid. tietokirjallisuutta ja 7,817 nid. kertomuksia, yhteensä 10,327 nid. (73.38 %) lapsille ja nuorisolle; pääkirjastosta ja haaraosastoista yhteensä 71,073 nid. tietokirjallisuutta ja 131,853 nid. kertomuksia, yhteensä 202,926 nid. (51.43 %)

aikuisille sekä 44,372 nid. tietokirjallisuutta ja 147,265 nid. kertomuksia, yhteensä 191,637 nid. (48.57 %) lapsille ja nuorisolle. — Suomalaisia kirjoja lainattiin pääkirjastosta 123,985 (50.24 %), ruotsalaisia (sekä tanskalaisia ja norjalaisia) 121,120 (49.08 %), saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 1,684 (0.68 %); Kallion haaraosastosta suomalaisia kirjoja 86,409 (78.56 %), ruotsalaisia 23,584 (21.44 %); Töölön haaraosastosta suomalaisia 15,635 (65.95 %), ruotsalaisia 8,073 (34.05 %); Hermannin haaraosastosta suomalaisia 7,731 (54.93 %), ruotsalaisia 6,342 (45.07 %); yhteensä suomalaisia 233,760 (59.24 %), ruotsalaisia (sekä tanskalaisia ja norjalaisia) 159,119 (40.33 %) sekä saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 1,684 (0.43 %). Vuonna 1912 taas oli pääkirjastossa suomalaisia lainoja 127,078 (47.03 %), ruotsalaisia (sekä tanskalaisia ja norjalaisia) 141,904 (52.52 %) ja saksalaisia, ranskalaisia sekä englantilaisia 1,211 (0.45 %); Kallion haaraosastossa suomalaisia 67,030 (77.89 %), ruotsalaisia 19,026 (22.11 %); Töölön haaraosastossa suomalaisia 15,560 (64.19 %), ruotsalaisia 8,680 (35.81 %); Hermannin haaraosastossa suomalaisia 7,582 (51.59 %), ruotsalaisia 7,115 (48.41 %); yhteensä suomalaisia 217,250 (54.97 %), ruotsalaisia (sekä tanskalaisia ja norjalaisia) 176,725 (44.72 %), saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia 1,211 (0.31 %). — Seuraavat prosenttiluvut osottavat lainamäärän kirjavaraston eri osastoilla pääkirjastossa ja haaraosastoissa:

	1913.	1912.
I. Uskontoa	0.51	0.62
II. Historiaa ja elämäkertoja	7.46	9.40
III. Maantietoa ja matkakuvauksia.....	5.17	6.33
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja ..	70.74	68.36
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuus-, tiede- ja taidehistoriaa	6.91	6.27
VI. Terveys- ja lääkintöoppia, luonnon-tiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	3.70	3.84
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä, valtiopäiväasiakirjoja ja taloutta	1.21	0.99
VIII. Kieliä	1.07	0.99
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, voimistelua, urheilua, leikkejä ja sekalaisia aineita	3.23	3.20

Tammikuun 1 p:stä 1912, jolloin alettiin uusi lainaajien merkintä, on 20,509 henkilöä kirjottautunut lainaajaksi kirjastoon. Näistä on vuonna 1913 kirjottautunut 6,090.

Seuraava taulukko osoittaa niiden henkilöiden luvun,

	Suomalaisia lainaajia.										Ruotsa-			
	Miehiä.			Naisia.			Lapsia.				Yhteensä.	Miehiä.		
	Ruunnillis. työn tekij.	Muuta.	Yhteensä.	Ruunnillis. työn tekij.	Muuta.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ruunnillis. työn tekij.		Muuta.	Yhteensä.	
Pääkirjasto	880	1,106	1,986	717	892	1,609	1,243	529	1,772	5,367	965	1,122	2,087	
Kallion haaraosasto..	481	199	680	319	222	541	761	593	1,354	2,575	109	51	160	
Töölön „ ..	112	19	131	64	35	99	210	76	286	516	66	27	93	
Hermannin „ ..	59	6	65	42	17	59	73	74	147	271	18	7	25	
Yhteensä	1,532	1,330	2,862	1,142	1,166	2,308	2,287	1,272	3,559	8,729	1,158	1,207	2,365	

Muutokset, joiden alaisena kirjavarasto on ollut

Kirjallisuusosastot.	Tammik. 1 p. 1913.			Poistettu vuonna 1913.		
	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yh- teensä.
I	1,204	813	2,017	3	1	4
II	1,506	2,636	4,142	24	26	50
III	922	1,537	2,459	20	8	28
IV	11,292	17,423	28,715	797	745	1,542
V	3,100	2,840	5,940	31	11	42
VI	1,139	1,427	2,566	33	35	68
VII	1,154	1,058	2,212	9	12	21
VIII	235	332	567	7	7	14
IX	1,239	1,606	2,845	4	8	12
X ¹⁾	2,311	3,578	5,889	88	59	147
Yhteensä	24,102	33,250	57,352	1,016	912	1,928

¹⁾ X:n osastoon on viety hakemistoteokset, sidotut sanomalehti- ja aikakausleissa. Muihin osastoihin kuuluvien kirjojen laatu ilmenee siv. 353 olevasta kirjallistai ranskankielistä.

jotka vuoden varrella ovat ottaneet kotilainoja:

laisia lainaajia.						Yhteensä.										
Naisia.			Lapsia.			Yhteensä.	Miehiä.			Naisia.			Lapsia.			Yhteensä.
Ruumillisten tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		Ruumillisten tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumillisten tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
587	1,513	2,100	992	510	1,502	5,689	1,845	2,228	4,073	1,304	2,405	3,709	2,235	1,039	3,274	11,056
56	71	127	237	172	409	696	590	250	840	375	293	668	998	765	1,763	3,271
28	33	61	100	45	145	299	178	46	224	92	68	160	310	121	431	815
12	12	24	80	80	160	209	77	13	90	54	29	83	153	154	307	480
683	1,629	2,312	1,409	807	2,216	6,893	2,690	2,537	5,227	1,825	2,795	4,620	3,696	2,079	5,775	15,622

vuonna 1913, käyvät ilmi allaolevasta taulusta:

Tullut lisäksi vuonna 1913.			Lisäys vuonna 1913.			Jouluk. 31 p. 1913.		
Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yhteensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yhteensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. ja ulkom. kirjoja.	Yhteensä.
100	60	160	97	59	156	1,301	872	2,173
255	332	587	231	306	537	1,737	2,942	4,679
177	187	364	157	179	336	1,079	1,716	2,795
1,780	1,964	3,744	983	1,219	2,202	12,275	18,642	30,917
466	434	900	435	423	858	3,535	3,263	6,798
231	216	447	198	181	379	1,337	1,608	2,945
261	199	460	252	187	439	1,406	1,245	2,651
81	64	145	74	57	131	309	389	698
261	212	473	257	204	461	1,496	1,810	3,306
439	417	856	351	358	709	2,662	3,936	6,598
4,051	²⁾ 4,085	8,136	3,035	3,173	6,208	27,137	36,423	63,560

kirjavuosikerrat, loisto- ja kuvateokset y. m., jotka ovat yleisön käytettävänä lukusauusryhmittelystä. — ²⁾ Vuonna 1913 tulleista kirjoista on 243 saksan-, englannin-

Lainausliikkeestä oli tuloja:

Kuukausi.	Pääkirjasto.		Kallion haaraosasto.		Töölön haaraosasto.		Hermannin haaraosasto.		Yhteensä.	
	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Tammikuu	220	25	38	15	5	20	5	65	269	25
Helmikuu	157	10	31	45	1	45	3	50	193	50
Maaliskuu	198	65	41	15	8	60	5	10	253	50
Huhtikuu	174	45	28	80	9	70	3	75	216	70
Toukokuu	199	70	41	30	6	35	4	25	251	60
Kesäkuu	122	40	29	35	6	65	4	25	162	65
Heinäkuu	163	80	55	05	5	90	3	25	228	—
Elokuu	174	05	26	95	4	35	4	20	209	55
Syyskuu	171	50	32	—	12	90	6	15	222	55
Lokakuu	180	70	32	60	4	15	3	25	220	70
Marraskuu	167	75	36	15	4	15	5	30	213	35
Joulukuu	194	10	36	85	11	05	5	—	247	—
Yhteensä	2,124	45	429	80	80	45	53	65	2,688	35

Nämä summat jakaantuivat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto.			Kallion haaraosasto.			Töölön haaraosasto.			Hermannin haaraosasto.			Yhteensä.		
	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.
Sakkoja	7,876	1,694	30	991	273	25	173	39	45	74	20	45	9,114	2,027	45
Suomalaisia lueteloja à 5 p:iä ..	23	1	15	1	—	05	67	3	35	85	4	25	176	8	80
Suomalaisia lueteloja à 10 p:iä ..	—	—	—	14	1	40	58	5	80	—	—	—	72	7	20
Suomalaisia lueteloja à 15 p:iä ..	179	26	85	107	16	05	—	—	—	—	—	—	286	42	90
Suomalaisia lueteloja à 20 p:iä ..	46	9	20	42	8	40	2	—	40	—	—	—	90	18	—
Suomalaisia lueteloja à 60 p:iä ..	123	73	80	54	32	40	—	—	—	—	—	—	177	106	20
Ruotsalaisia lueteloja à 5 p:iä ..	26	1	30	1	—	05	56	2	80	66	3	30	149	7	45
Ruotsalaisia lueteloja à 10 p:iä ..	296	29	60	51	5	10	30	3	—	—	—	—	377	37	70
Ruotsalaisia lueteloja à 15 p:iä ..	348	52	20	35	5	25	—	—	—	—	—	—	383	57	45
Ruotsalaisia lueteloja à 20 p:iä ..	—	—	—	—	—	—	1	—	20	—	—	—	1	—	20
Ruotsalaisia lueteloja à 30 p:iä ..	50	15	—	25	7	50	—	—	—	—	—	—	75	22	50
Ruotsalaisia lueteloja à 60 p:iä ..	109	65	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109	65	40
Sekalaista	—	155	65	—	80	35	—	25	45	—	25	65	—	287	10
Yhteensä	—	2,124	45	—	429	80	—	80	45	—	53	65	—	2,688	35

Vuonna 1912 kertyi lainausliikkeestä tuloja pääkirjastossa Smk 2,369: 40, Kallion haaraosastossa Smk 324: 80, Töölön haaraosastossa Smk 84: 30, Hermannin haaraosastossa Smk 73: 90; yhteensä Smk 2,852: 40.

Pääkirjaston lukusalit ovat vuonna 1913 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Opintosali avattiin yleisölle 18 p:nä lokakuuta. Marraskuun 10 p:stä on lasten ja nuorison osaston lainaussalissa pidetty esillä lukukirjallisuutta lapsille, aluksi koko lainausaikana, myöhemmin arkipäivinä klo 12—4 i. p. ja sunnuntaisin klo 12—2 i. p. Kuten edellisenä vuonna, ovat sanomalehtihuoneet olleet avoinna klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina klo 8:aan), lukusali (= lukusali helppotajuista kirjallisuutta varten sekä opintosali) klo 5—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä juhla-aattoina klo 4—8 i. p.; kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään joka päivä klo 5—8 i. p.). Sanomalehtihuoneissa on vuoden kuluessa ollut yleisön käytettävänä 35 suomalaista sanomalehteä 45 kappaleena ja 26 ruotsalaista 37 kappaleena sekä 6 suomalaista ja 5 ruotsalaista aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin); muissa lukusaleissa 78 suomalaista 110 kappaleena, 80 ruotsalaista 95 kappaleena, 6 suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa, 1 norjalainen, 1 tanskalainen, 1 ranskalainen, 1 englantilainen, 3 saksalaista sekä 2 ruotsalaisella, norjalaisella ja tanskalaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin). — Käyntien lukumäärä on lukusaleissa vuonna 1913 ollut 348,234, joista sanomalehtihuoneiden osalle tulee 266,651, yleisen lukusalin 74,213, opintosalin 3,070 ja lastensalin 4,300. Vuonna 1912 oli käyntien luku 338,488.

Kallion haaraosaston sanomalehtisali on, paitsi pitkänäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä sekä 18 päivästä elokuuta 11 p:ään syyskuuta, jolloin huoneistossa suoritettiin maalaustöitä, ollut avoinna joka päivä klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 8:aan i. p.). Lasten lukusali on ollut avoinna samoina päivinä ja samoina tunteina kuin lainausosastokin (ks. siv. 352). Aikuisten lukusali avattiin yleisölle 8 p:nä tammikuuta, ja on sen jälkeen ollut avoinna klo 5—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 5—8 i. p.) samoina päivinä kuin lainausosastokin. Samasta syystä kuin sanomalehtisali ja lainausosasto oli lasten lukusali ja aikuisten lukusali sulettuna jonkun aikaa syksyllä, lasten lukusali 12 p:stä elokuuta 11 p:ään syyskuuta, aikuisten lukusali 1 p:stä elokuuta 8 p:ään syyskuuta. Lukusaleissa on ollut esillä 21 suomalaista sanomalehteä 27 kappaleena ja 17 ruotsalaista 21 kappaleena sekä 33 suomalaista aikakauskirjaa ja lasten lehteä 45 kappaleena ja 29 ruotsalaista 37 kappaleena. Käyntien lukumäärä oli sanomalehtisalissa 81,801, ai-

kuisten lukusalissa 13,976 ja lasten lukusalissa 53,343 eli yhteensä 149,120.

Töölön ja Hermannin haaraosastojen lukusalit ovat olleet yleisön käytettävänä joka päivä, paitsi pitkänäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä, sekä Hermannin haaraosastossa vielä 18—21 p:nä elokuuta, jolloin huoneistossa suoritettiin korjaustöitä. Sanomalehtihuoneet ovat kummasakin haaraosastossa olleet avoinna klo 10—2 ja 4—9 i. p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä Hermannin haaraosastossa klo 8 i. p.), aikakauslehtihuone Töölön haaraosastossa tammi—toukokuun ajan klo 5—8 i. p., kesä—elokuun ajan maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin samoina aikoina sekä 1 p:stä syyskuuta joka päivä klo 4—8 i. p., aikakauslehtihuone Hermannin haaraosastossa arkipäivin klo 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—8 i. p. Syyskuun 1 p:stä on Töölön haaraosastossa pidetty lapsille avoinna joka päivä klo 4—8 i. p. erikoista lukuhuonetta. Töölön haaraosastossa on ollut esillä sanomalehtiä 8 suomalaista 10 kappaleena ja 7 ruotsalaista 9 kappaleena, aikakauskirjoja ja lastenlehtiä 12 suomalaista ja 13 ruotsalaista, 1 kpl. kutakin, Hermannin haaraosastossa 7 suomalaista sanomalehteä 10 kappaleena ja 5 ruotsalaista 6 kappaleena sekä 12 suomalaista ja 11 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä, 1 kpl. kutakin.

Lukusalihuoneisto Tehtaankadun 36:ssa on ollut avoinna joka päivä paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä sekä korjaustöiden vuoksi 1—5 p:nä heinäkuuta. Sanomalehtihuoneet olivat alkupuolella vuotta avoinna klo 10—2 ja 4—9 i. p., loppupuolella vuotta johtokunnan 7 p:nä huhtikuuta tekemän päätöksen mukaisesti klo 9—12 a. p. ja 3—9 i. p. Aikakauslehtihuone on ollut avoinna klo 6—8 i. p. Esillä on ollut 8 suomalaista sanomalehteä 14 kappaleena, 8 ruotsalaista 12 kappaleena sekä 15 suomalaista ja 12 ruotsalaista aikakauslehteä, 1 kpl. kutakin.

Kirjalahjoja ovat kirjastolle antaneet valtionarkisto, teollisuushallitus, tie- ja vesirakennusten ylihallitus, lääkintöhallitus, eduskunnan kirjasto, ritarihuoneen johtokunta, Helsingin kaupunginvaltuuston kanslia, Helsingin kaupungin tilastokonttori, ruotsalainen kirjallisuuden seura, Suomen naisyhdistys, Suomen teollisuudenharjottajain keskinäinen palovakuutusyhtiö, Hufvudstadsbladet ja Hvita bandet lehtien toimitukset, prokuristi Axel Krogius, ratsumestari G. D. von Essen, filosofianmaisteri Y. Rainio, kollega A. W. E. Modeen, rouva Olivia Götz ja rouva Anna Catani. Sitä paitsi ovat Aarhus'in valtionkirjasto, Deichman'in kirjasto Kristi-

aniassa ja Tukholman työväenkirjasto lähettäneet julkaisunsa kirjastolle.

Painosta on julkaistu suomalainen ja ruotsalainen lisäluettelo vuonna 1912 kirjastoon hankitusta kirjallisuudesta, suomalainen ja ruotsalainen lisäluettelo lasten ja nuorison osastoon vuonna 1912 hankitusta kirjallisuudesta, suomalainen ja ruotsalainen luettelo kirjoista, jotka vuosina 1909—12 ovat hankitut Töölön haaraosastoon, sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1912.

Tutkimusvierailulla on kirjastossa vuoden kuluessa käynyt eräitä kirjastonhoitajia ja kirjastoasiain harrastajia, joiden huomiota erikoisesti on kiinnittänyt Kallion uusi kirjastotalo.
